Ny Produktion

14 Dages Tidsskrift

Fra Stat til Sogn ∴ Fra Lønarbejde til Samarbejde

Redaktører: I. I. IPSEN og A. V. LUNDSTRØM (Ansvarhavende)

NR. 3 | 15. OKTOBER 1925 | PRIS: 25 ØRE

Ny Produktion

Den humane Gaardejer.

Bladene har været meget optagne af en fynsk Gaardejer som delvis lønner sine Folk ved at give dem Procenter af Udbyttet. Manden ser selvfølgelig sin *Fordel* ved det; men det tager sig unægtelig humant ud, og Skam faa den der vilde laste ham. Tanken om at lappe paa Lønforholdet og bevare Ejendomsforholdet er svært fremme i denne Tid. Men de færreste aner at den ogsaa er svært gammel.

I *Carl Plougs* Dagblad Fædrelandet stod der den 26. Februar 1873, at Baron *Zytphen Adeler* paa Herregaarden Dragsholm havde foreslaaet sine Tjenestefolk og Husmænd, at hvis der i 1873—74 var over 3.000 Tønder Byg i Overskud, skulde Udbyttet af dette fordeles lige imellem ham selv og Arbejderne, med forlods Fradrag af 200 Rigsdaler til Opmuntringspræmier. Der er altsaa en Baron som har haft Ideen for over 50 Aar siden, og Ære være Baronen. Men der kom altsaa ikke noget ud af det; saa vidt vi ved var det nemlig baade første og sidste Gang at denne Godsejer gjorde sig berømt ved sin Humanitet.

Forklaringen paa at det ogsaa nu gaar saa smaat, selv for de amerikanske Milliardærer, med Principet Andel i *Udbyttet,* er den simple, at *Udbytningen* skal reddes, og at Lønproblemet overhovedet ikke lader sig løse ved *Humanitet.* Her batter kun *en ny Produktionsmaade.* Den gamle kan ikke en Gang lappes.

Arbejdsmændenes Kongres — Fremtidens Arbejderpolitik.

Af *A. V. Lundstrøm.*

Arbejdsmændene har paa deres nylig afholdte Kongres vedtaget Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund. Kongressens Forløb viste Tegn til en Forandring af Organisationsformer, Kamptaktik, Midler og Maal indenfor Fagbevægelsen. Udmeldelsen, hvis den bliver til Virkelighed, er det første Skridt til den gamle Centralorganisations Opløsning, og Stemningen blandt de Delegerede tyder ikke paa at man er tilbøjelig til at underkaste sig en centralistisk Overorganisation længer, hverken den gamle eller nogen ny, men vil søge hen mod friere, mere bevægelige og levende Organisationsformer.

Et Ramaskrig vil sikkert blive rejst af Fagforeningspaver og Partihøvdinger, og Centralismens Tilhængere vil overdænge Arbejderne med Varselsraab om ikke at bryde Sammenholdet, idet man fra den Kant sætter Sammenholdet som ensbetydende med Underkastelse for de enkelte Organisationer under en Centralledelses Beslutninger. Lige fra sin Opkomst har Arbejderbevægelsen været bygget paa Centralismens Princip, paa *Faatalsvælde og Disciplin,* og de opnaaede Resultater kan kun betegnes som en Marsch paa Stedet; Arbejderne har faktisk kun været det døde og viljeløse Materiale til Opbyggelse af mægtige Organisationsapparater med store Bankbeholdninger, der hovedsagelig har tjent et lille Faatal blandt Arbejderne som Trappetrin til højere sociale Rangklassser. Der er skabt *en Overklasse* blandt Arbejderne selv, og det er denne som løfter Ramaskrigene og Varselsraabene af en maaske ubevidst Frygt for at miste Magten over Arbejderorganisationerne og dermed Grundlaget for sin priviligerede Stilling.

Sammenholdet lider saamænd ingen Skade ved at en centralistisk Overorganisation som D. s. F. falder sammen og opløses; tværtimod, dette vil netop være

en ufravigelig Betingelse for et *frivilligt* Samarbejde og *virkeligt* Sammenhold mellem Arbejderne. Vi har under den forløbne Storkonflikt set at en fritstaaende Organisation som Sømændenes, frivilligt og efter Medlemmernes eget Ønske stillede sig solidarisk med Arbejdsmændenes, skønt den havde sine egne Overenskomster i Orden; og senere er Arbejdsmændene gaaet ud i Støtteaktion for Sømændene. Men vi har derimod en rig Erfaring for at centralistiske Sammenslutninger er en Hemsko for Sammenholdet, fordi Ledelsen besidder al Magt og Bestemmelsesret, og dens Interesser gaar i modsat Retning af de menige Arbejderes.

Naar De samvirkende Fagforbund opløses, er det ikke Sammenholdet der gaar i Stykker, men et bagvendt System der forsvinder. Det betyder at de enkelte Organisationer og Arbejdergrupper igen faar Selvbestemmelsesretten over deres egne Anliggender, som ikke kan være *C. F. Madsens, I. A. Hansens* o. s. v., da disse Herrer ikke har gravet Grøfter eller smedet Jern i mange Aar og heller ikke synes at nære Frygt for at komme til det mere. Arbejderne vil ikke længer lade deres Handlinger diktere af en Lederklikke som engang har været Arbejdere, men senere er kommet i Klasse med „Ikke Arbejdere“ og maa føle sig knyttet til den Overklasse de nu tilhører, og følgelig handler derefter.

Arbejdsmændenes Løsrivelse fra De samvirkende Fagforbund er et første Skridt til at frigøre Fagforeningsbevægelsen fra Formynderi og Tvang, en Søgen hen mod et nyt System af lokalt og personligt Selvstyre. Dansk Arbejdsmands Forbund er selv en centralistisk opbygget Organisation og vil falde sammen i selvstændige Grupper, naar Arbejderne i større Udstrækning vaagner til Forstaaelse af at det ikke er ensbetydende med Sammenhold at alle Arbejdere er klasket sammen under *et Styre*, men at Sammenhold er at de staar i Organisationer med *Selvstyre* og er forbundne i frivilligt Samarbejde efter naturlige Kombinationer og Udviklingslinjer.

Stemningen paa Dansk Arbejdsmands Forbunds Kongres gik ikke alene mod den faglige Centralisation, men ogsaa mod den partipolitiske Indblanding. At der enstemmigt blev vedtaget to Resolutioner, hvoraf den ene „i allerhøjeste Grad“ misbilliger den af Socialdemokratens Redaktør holdte Tale i Roskilde under Storkampen, og den anden tager Afstand fra de Forslag om Voldgift der har været fremme, viser at Troen paa det politiske Førerskab er svækket, og at der er stigende Mistillid til de „Fremskridt“ der stilles Arbejderne i Udsigt ad Lovgivningens Vej.

Fagforeningsbevægelsen er ved at ryste Partipolitikerne af sig. Den har hidtil kun været en Bivogn til et politisk Parti. For Fremtiden vil Forholdet blive omvendt. Nu begynder Arbejderne at vise Forstaaelse af at det er dem med den økonomiske Magt der ogsaa har den politiske. Arbejderne vil samles om deres økonomiske Magtmiddel i Fagforeningsbevægelsen og betragte Partipolitiken som en Biting, maaske som en Privatsag ligesom Religionen. Forløbet af Arbejdsmændenes Kongres er en første Antydning af Formen for Fremtidens Arbejderpolitik.

Blandt alle vidunderlige Anskuelser er det den uimodsigeligt mest vidunderlige, at medens der for at lære et enkelt Haandværk, t. Eks. Skomageri, kræves en lang Læretid, er Lovgivning det eneste der ikke fordrer nogen Læretid. **Herbert Spencer.**

To Sortseere.

Er vi paa Vej til at blive Bavianer?

Professor *Wieth-Knudsen* skriver i Bladet København:

„Viser ikke det verdenshistoriske Studium, at Menneskene ikke har ændret sig det mindste, saa længe man kender dem: med forbavsende Ensformighed endog i Detaillerne genfinder vi i alle Oldtidssamfund saavel som nu til Dags en Hoben halvt ligeglade, halvt nærsomme Gennemsnitsmennesker, isprængt en god Portion onde, skadefro, dumme eller i det højeste snedige Individer, hvis Liv for en stor Del udfyldes af misundelig Jagt paa nogle ganske faa heroiske, gode eller kloge Undtagelsesmennesker, skønt hele Hoben og deres Samfund vilde gaa ynkeligt til Grunde uden dem. Tør nogen paastaa, at det er de af alle anerkendte Dyder: Godhed, Sagtmodighed, Dygtighed, Flid og Ærlighed, der *fortrinsvis* (bedre end Lumskhed, Frækhed og Falskhed) bringer sin Indehaver Sejren hjem eller blot sikrer ham Livet? Naar det dog undertiden sker, at det, vi kalder *det Gode*, sejrer, saa har vedkommende Individ enten haft Heldet med sig eller ogsaa været i Besiddelse af en Energi og en Slagfærdighed, der — som enhver vil bekræfte — i Naturen netop kun sjældent er parret med Godhed, Blidhed og Ærlighed.“

Og længere hen i Artiklen citerer Professoren følgende bittre Ord af Forfatteren *Johs. V. Jensen* om Demokratiets Anvendelse af Darvinismen:

„De der red sig i Forgrunden paa Oppositionen, om dem kan man nu nok sige, at alt hvad de i Virkeligheden bragte, var deres ærede Selskab, i Stedet for Evolutionen indsatte de sig selv. Og dér sidder de endnu. *I sluttet March tilbage til Bavianen.* Det var Fremgangen, det var det Ny, det var Darwinismen.“

— Disse to Udtalelser er „Demokratiets Fortvivlelseshyl over sin egen Umulighed“, som Professor *Julius Lange* for mange Aar siden kaldte det. Hvis vi vil undgaa at blive Bavianer, maa vi aabenbart høre

op med at være Demokrater — netop hvad vi foreslaar her i Bladet. Paa den anden Side havde *Danton* vistnok Ret da han sagde, at „vi skal igennem det skidne Demokrati for at naa frem til Friheden“.

Vor Politik er en Skændsel for Menneskene og faar Englene til at græde.

Lamartine.

Statens Arbejdssoldater.

De officielle „Moskva-Teser, Retningslinjer for Kommunisternes Internationale“, der udkom i 1920, altsaa i *Lenins* Regeringstid, sætter Staten som Midtpunkt for Arbejderbevægelsen. Det kan da være interessant at fortælle lidt om hvordan saadanne Statsarbejderes Liv former sig.

Vi tager ikke vore Oplysninger herom fra dem der har rejst i Rusland som Sovjet-Regeringens Gæster; deres Beretninger er nemlig af samme Art som dem de danske Arbejderførere sendte hjem, da de rejste rundt i det sønderskudte, lemlæstede Belgien som den tyske Generalstabs Gæster. En lignende Komedie spilles i Moskva; alle de Arbejdere som ved saadanne Lejligheder gaar i Procession til „Den røde Plads“, er *udkommanderede;* hvis de nægter at gaa med, mister de den Dagløn de faar for at gaa i Procession, og de mister ogsaa Daglønnen i Statsfabriken hvis de arbejder, foruden at de udsætter sig for andre og værre Ubehageligheder. De er nemlig *Arbejdssoldater.*

Ifølge Russernes egne Beretninger, og ifølge Oversættelser fra deres nu gældende Straffelov, er der i Sovjet-Republikerne hverken Pressefrihed, Talefrihed, Forsamlingsfrihed, Trosfrihed eller 8 Timers Dag, for at tage al Ting med. I Moskva-Teserne og i den russiske Grundlov tales der om „Arbejdernes, Bøndernes og Soldaternes Raadsstat“; men hverken Arbejdere, Bønder eller Soldater har andet at gøre end at adlyde den Regering paa nogle faa Mennesker, paa hvis Valg de ikke har den ringeste Indflydelse. En af Straffelovens Paragrafer lyder saaledes:

> „Enhver Vægring ved at udføre vigtige nationale Arbejder straffes med Fængsel eller Strafarbejde, ikke under seks Maaneder. Enhver der unddrager sig den militære Værnepligt, selv om det sker af religiøse Grunde, hjemfalder til samme Straf.“

Hvem leder nu Arbejdet? Efter de store Løfter ved Revolutionens Udbrud skulde man tro at det gjorde Arbejderne. Nej, det gør Statskommissærerne og Privatkapitalisterne i Forening. Strejker er forbudte. Der arbejdes langt over de 8 Timer, og følgelig vokser Arbejdsløsheden; det officielle Værkstedsorgan „Trud“ meddelte den 15. April at der den Gang var 110.000 Arbejdsløse alene i Moskva. I Juli var der i Leningrad (Sankt Petersborg) 52.000 Arbejdsløse. Og Lønnen for dem der har Beskæftigelse er grufuldt lav, omkring 50 Kroner dansk pr. Maaned, men den er for Resten yderst forskellig i de forskellige Fag. Samtidig lever Førerne et Liv i Overdaadighed. Fængslerne er overfyldte, Transporterne til Sibirien gaar som i Zarens Tid. En Masse evropæiske og russiske Bøger er forbudte af Lenins Enke, som fortalt i vort sidste Nummer; hun er en Slags Undervisningsminister og har bl. a. sat Bibelen paa den sorte Tavle. Bønderne passer saa vidt muligt sig selv men er nødt til at føre Skattekrig mod den Stat de lægger Navn til. Og Soldaterne er for en stor Del tvangsudskrevne og danner Straffekompagnier. Hvor mange Arbejdere, Bønder og Soldater der er bleven skudte eller hængte, har man ingen Statistik over, men det gaar i alt Fald i Tusindevis, om ikke højere endnu.

For Tiden anslaas Tallet af Arbejdsløse over hele Rusland til omkring 1 Million. Imellem Lønnen for faglærte og ikke faglærte er der et grufuldt Misforhold, og en Mængde Kvinder er pint ind paa Arbejdsmarkedet, helt ned i Kulgruberne. Og Børnene, hvordan vokser de op under saadanne Forhold?

Alligevel, Børnene maa vi have Lov til at tro paa. Ellers var al Ting haabløst.

Hjælp af Staten er i Virkeligheden Hjælp til Staten.

Liebknecht.

Et Ræb.

Regeringen har faaet det man kalder et moralsk Ræb. Som bekendt har den paa Finansloven store Indtægter af Lotterispil, Traver- og Galopbanens Totalisatorer, Pantelaanervirksomhed (Det Kgl. Danske Assistenshus), Skat paa Danseboder, Natbeværtninger, osv. Man skulde synes at her var noget at bestille for Moralen. Men Regeringen tager det ikke saa højtideligt, den slaar ned paa de Smaa, og lader de Store løbe; Justitsminister *Steincke* har nemlig sendt alle Landets Politimestre følgende Cirkulære, der er rettet mod private Tombolaer, Bazarer, Velgørenhedsfester osv.:

> „Paa given Foranledning skal man henlede Opmærksomheden paa, at Lykkespil om Penge maa anses som stridende mod Lovgivningens Forbud mod Hasardspil, hvorfor der ikke af Politiet maa gives Tilladelse til Afholdelse af saadant Spil.“

Traverbanens Totalisatorspillere og navnlig Totalisatorejere vil aande lettet op naar de læser dette. Det var altsaa bare et lille moralsk Opstød; Maven og Appetiten er atter i Orden.

En Nation forringer sig i sine Repræsentanter.

Herbert Spencer.

Antisocialismen.

I.

Vi har faaet Socialismen fra Tyskland, og det er kun naturligt. *Louis Pio,* der var fransk paavirket, bekæmpede Staten og vilde ogsaa uden sin Flugt til Amerika være bleven slaaet ud af Statstilhængerne.

Han var klar over at Arbejdernes Frigørelse laa i Lønsystemets Tilintetgørelse. Men hver Gang en befriende Tanke fødes til Verden i en fattig Stald, staar der som bekendt en Okse ved Siden af og brøler. Det blev til noget helt andet. Nu er Arbejderne Vælgere under Staten som de er Tjenere under Kapitalen. Længere kom den Socialisme ikke der i 1914 lavede Kæmpefallit under Kejsersocialisternes Førerskab, da hele det tyske Socialdemokrati sprang Soldat som een Mand — og det danske for den Sags Skyld ogsaa. Al denne Ynkelighed er bestandig gaaet for sig under Slagordet: *Erobringen af den politiske Magt.* Og den politiske Magt ligger den Dag i Dag hos Bourgeoisiet. Ja saa stærkt er dette Bourgeoisi at det har turdet betro Arbejdernes Førere Regeringen, hvad man selvsagt aldrig vilde have gjort hvis der havde været den mindste Fare ved det for Bourgeoisiet selv.

Men lad den socialdemokratiske Politik ligge hvor den ligger — en uhyre Køkkenmødding som det ikke er værd at studere her. Vi slaar fast at Udgangspunktet var Arbejderklassens Frigørelse gennem Klassekamp, og at Endemaalet blev Arbejderklassens fuldstændige Indordning under Staten i Alliance med Overklassen — kort sagt, det blev *Antisocialisme.*

Det oprindelige, forlængst svigtede Maal kan man naturligvis blive ved at føre i Munden. Paa en Valgdag graves „den sociale Revolution“ frem, som om noget Menneske for Alvor troede at Arbejderførerne vilde save den grønne Gren over hvorpaa de selv sidder. De fik saamænd heller aldrig Lov til det for Bourgeoisiet. Her er da Politi i Landet endnu. Det ulykkelige er at Arbejderne er politisk oplærte til at tro paa den politiske Frase, og andet er Revolutionen ikke. Har ikke *Socialministeren* ved mere dagligdags Lejligheder beroliget baade Arbejderne og Bourgeoisiet med at „Staten er ensbetydende med Orden og fornuftig Plan“, en komplet Kovending bort fra *Pios* Ord at „Staten er et vanvittigt Sammensurium af forældede Institutioner“. Men Arbejderne aner ikke at det hele er vendt paa Hovedet; Beviset herfor er ellers nemt at levere.

Tænk for Eksempel paa *Klassekampen,* som enhver socialdemokratisk Arbejder tror han er med i. *Den eksisterer slet ikke.* Klassekampen er nemlig det ganske grundlovsstridige at afskaffe det nu herskende Produktionssystem; men Arbejderførerne har selv været med til at lave Grundloven af 1915, de har aflagt Ed paa den, og de er højt betalte for at holde den, følgelig kan Klassekamp ikke ske indenfor Grundlovens Rammer. I Rigsdagen ties Klassekampen ligefrem ihjel. Dernæst kan der naturligvis kun føres Klassekamp af anderledes tænkende Arbejdere, thi dens Ide staar i skarp Modsætning til den nuværende Produktions-Uorden, som Valgdagen netop er en højtidelig Sanktion af. Arbejdernes Ministre er sandelig Statens Ministre og ligere Tinsoldater, Gudbevares standhaftige Tinsoldater, end de er Klassekæmpere.

Jamen Klassekampen i Værkstedet, i Fabrikerne, vil man svare, Fagforeningerne? Allerede *Karl Marx* sagde hertil, at Fagforeningerne udrydder ikke Lønforholdet; og nu har vi da gennem mere end 50 Aar oplevet at de ikke gør det. Den Dag Evropas Arbejdere for første Gang jublede over „deres eget (!) Ministerium“, den Dag slog de Lønafhængigheden fast med Sekstommers Søm for lange Tider. Hvad Førerne regner Fagforeningerne for viser en Udtalelse i Social-Demokraten af den nuværende *Socialminister;* i Paasken 1916 skrev han hjem fra Tyskland at en Partifælle, Redaktør *Stegele* i Hamburg, havde sagt til ham: „Det er i høj Grad de sidste 25 Aars Fagorganisation der vinder (!) Krigen for Tyskland.“ De to Herrer var altsaa enige om Fagforeningsmandens Fortræffelighed som Soldat; de tog kun Fejl i det væsentlige, for han vandt som bekendt *ikke* Krigen. *Bebel* saa rigtigere da han i sin Tid sagde om de tyske Socialdemokrater at „Kvaliteten holdt ikke Skridt med Kvantiteten.“ Den svenske Forfatter *Heidenstam* har ligefrem erklæret at det er „de daarlige Hoveders Parti.“ Og hos os har *Herman Trier,* som Arbejderne har stemt paa mange Gange, givet dem følgende Attest:

> „Socialdemokratiet er et borgerligt Parti, og i Rigsdagen kan der ikke paavises et eneste *socialistisk* Forslag. De Forslag der er fremkomne, er ofte gamle Venstreforslag; thi det er Venstres store Fortjeneste at have udviklet vort Socialdemokrati til et borgerligt Parti. Socialdemokratiet er ikke andet end et Venstreparti, maaske en Streg til Venstre.“

Paa Kongressen i København i 1910 sagde *Socialministeren* det samme, kun endnu mere brutalt: *„Socialismen skader i Øjeblikket ingen“* (Referat i Social-Demokraten 4. September). Det er denne Uskadelighed der har ført ham selv op i Hof- og Statskalenderens første Rangklasse. Og til de allermest uskadelige hører Medlemmerne af de samvirkende Fagforbund; de skader ingen, saa lidt som Vælgerforeningerne gør det. Fagforeningernes nuværende Intetsigenhed fremgaar af følgende Grunde:

1) De arbejder sammen med Arbejdsgiverforeningerne indenfor Rammen af Forliget i 1899, der kun tillader Tovtrækning om Lønnen men umuliggør enhver Tanke om Klassekamp.

2) En Strid med Arbejdsgiverne om højere Løn er paa Forhaand resultatløs, eftersom højere Løn ikke eksisterer, idet den saakaldte højere Løn senere ophæves af højere Varepriser, højere Husleje og højere Skatter.

3) Arbejderne har ingen Indflydelse paa Lønnens Fastsættelse og kan ikke have det, eftersom Lønnen

altid fastsættes af Tilbud og Efterspørgsel af Arbejdskraft og Kapital, Raamaterialernes Pris, Konkurrencen, Toldsatserne, Valutaen, Rentefoden, gode og daarlige Tider, Høstens Udfald, Levefoden og meget andet, men aldrig af Arbejderne. Professor *Wieth-Knudsen* har nylig skrevet at i Socialdemokratiets Levetid er Lønnen nærmest gaaet ned.

4) Strejkerne er forældede og efter Forliget af 1899 at betragte som rent umulige; herom har den Socialdemokraterne venligtsindede Overretssagfører *Oskar Johansen* skrevet i „Politiken":

„Strejken er ikke længere hvad den tidligere var. De regulære Kampe, som nu leveres efter forudgaaet Krigserklæring med 14 Dages Varsel, rammer ikke Arbejdsgiverne som de gamle pludselige Indhug. . . I alt Fald i Øjeblikket er det klart at Arbejdsgiverne ganske har Overtaget, og om dette vil forandre sig, naar der kommer en økonomisk Opgang, er overmaade tvivlsomt."

5) Generalstrejke er utænkelig hvor der kun findes socialdemokratiske Arbejdere. Den er hos os at regne for „en Jydepotte mod en Kanonkugle" *(Ernst Brandes)*.

(Sluttes).

Hvis Fagforeningerne slutter sig til et politisk Parti, er det ude med deres Betydning. Karl Marx.

Rigsdags-Nyt.

Den første Tirsdag i Oktober havde Rigsdagen en velsignet Aabning i Holmens Kirke med Bistand af Provst Schultz-Lorentzen. Der havde paa Forhaand været nogen Uenighed om hvad man skulde raabe ved den paafølgende Samling i Kristjansborg Slot, idet nogle som bekendt holder paa Hurraer for Kongen, andre vil have dem for Grundloven, og nogle Rævepolitikere har fundet paa at smaddre Kongen og Grundloven sammen i et fælles Hurra. Det blev saa til at der skulde raabes Fædrelandet leve for lukkede Døre. Og dermed er Hurrakrigen foreløbig endt.

I det franske Folketing sad der i mange Aar en Arbejderrepræsentant som altid mødte i sit Arbejdstøj, en pæn hvid Bluse efter fransk Skik for „Blusemænd", som Proletariatet kaldes der nede. Og en anden, som var civilklædt, havde den Skik kun at lukke Munden op en Gang i hver Rigsdagssamling; det var ved Aabningen, saa rejste han sig og raabte:

— Nu begynder Komedien!

Hvorpaa han forlod Salen og gik ud og hævede sine Diæter. En fornuftig Mand. Og det var Blusemanden ogsaa, endda han enkelte Gange tog Ordet til ingen Nytte.

* * *

Blandt den Bunke Lovforslag som er indbragt i Aar, er der et fra *Socialministeren* med Titlen:

„Forslag til Lov om Blyhvidt i Maling."

I forrige Samling havde vi et om Vandrørs Nedlægning i Sønderjylland; og vi har tidligere omtalt et om lovbefalede Dimensioner af Jerntraadsnet for Rotter. Ja hvad skulde vi egentlig gøre, hvis vi ikke havde Rigsdagen; saa var vi da allesammen til Rotterne.

* * *

Bladene, dog med Undtagelse af Regeringsbladet, har meddelt at Landstingsmand Bager *I. P. Nielsen* og Statsminister *Stauning* hver har faaet en høj tysk Orden til at hænge om Halsen ligesom Kommandørkorset hos os.

I Anledning af de to Socialdemokraters Udnævnelse til Kommandører vil Fru *Nina Bang*, efter hvad der fortælles i Rigsdagskrese, atter forbyde en af vore Nationalsange. Det er, som man kan tænke sig, denne her: „Ordener hænger man paa Idioter." Den passer ikke i Regeringspartiet.

* * *

En Bondekone fra Fyn har nylig skrevet til Justitsminister *Steincke* og ladet ham vide, at dersom Hundeskatten forhøjes, saa melder hun og hendes Mand sig ud af Socialdemokratiet.

Denne lille Historie har moret Bladene meget. Men Gud ved om ikke Justitsministeren, som den kloge Mand han er, har tænkt lidt dybere over den; for i Virkeligheden er den et godt Eksempel paa i hvor overmaade lidt Partioverbevisninger hænger. Der skal saamænd ikke mere end en forhøjet Hundeskat til for at vælte et helt Ministerium. Det har maaske ligefrem gyst i Hr. Steincke; hans Tillid til Partifællerne var jo ikke stor i Forvejen, efter hvad han selv ofte har bekendt.

De med den økonomiske Magt har ogsaa den politiske Magt; det er derfor taabeligt at anbefale Arbejderne at begynde med Erobringen af den politiske Magt.

Pigtraadshegnet.

Vi lever da i et frit Land!

Det er den Frase som stakkels tankeløse Mennesker gentager for at trøste sig over deres egen Daglejertilværelse. Her er i Titusindevis af Love som de skal overholde; men alligevel tror de at de lever i et frit Land. Disse Love, som ingen mere kender hverken Tal eller Indhold paa, ligger som Pigtraad alle Vegne til Beskyttelse af andres Ejendom; for de ni Tiendedele af vore Love handler om Ejendomsretten; og de ni Tiendedele af os ejer ingen Ting; men disse ni Tiendedele synger alligevel hver Dag Nationalsangen: Vi lever da i et frit Land! Og den Tekst gaar paa samme Melodi som *Nina Bangs* og saa den anden. Egentlig har vi altsaa tre Nationalsange; og uden at fornærme Fru Bang turde vi maaske tage en fjerde med: Nu dages det, Brødre! For den er ligesaa forløjet som de tre andre; det dages slet ikke. Arbejderne render den Dag i Dag imod Pigtraaden, imod de endeløse Loves endeløse Du skal, og Du skal ikke, *dette her er mit, og ingen Ting er dit!*

Ja hvad der er endnu mere nationalt, man har lært dem at raabe Hurra for deres egen Fornedrelse; for Pigtraadsfabriken paa Kristjansborg Slot, over hvilket man satte en mægtig Kongekrone; for Grundloven af

1915, hvori der kun er to Paragrafer til Arbejderne, en om Fattigforsørgelse, og en om at de skal gaa roligt paa Fabriken eller hjem og i Seng, naar Politiet raaber tre Gange i Kongens og Lovens Navn at Opløb foran Pigtraadshegnene er forbudte.

I næste Nummer af *Ny Produktion* skal vi bringe en Artikel om Grundloven af 1915, den som vi fester for en Gang om Aaret og træller for hele Aaret, de fleste af os uden at vide andet om den end at vi lever da i et frit Land. Vi gør Pokker, gør vi.

Ved at tvinge Arbejderne til at trække i det parlamentariske Liberi, har Bourgeoisi-Staten gjort dem til sine Tjenere.

Partiet Petersen.

Forskellen mellem politiske Partier, enten de benævner sig Konservative, Venstre, Radikale eller Socialdemokrater, er haarfin. For Partigængere er der imidlerid et Svælg imellem dem, men som alle andre Fantasifostre bliver det til ingenting ved en nøjere Granskning. For i faa Ord at fortælle hvori den haarfine Forskel mellem Konservatisme og Socialisme bestaar, behøver vi blot at citere følgende Linjer fra en Afhandling af *Alban Keyser* i 1912:

„Spørgsmaalet er hvori disse to Søskende (Konservatisme og Socialisme) er forskellige. Og Forskellen er da den samme som mellem en Regent og en Tronprætendent. Konservatismen er Regenten som sidder inde med Magten; Socialismen er Prætendenten som søger at styrte Regenten for selv at indtage hans Plads. De er saaledes hinandens Fjender. Hver har Tilhængere som af den enes eller den andens Sejr haaber at vinde Fordele. Men det saakaldte Folket — den store Hob — har al Grund til at være ligegyldig for Stridens Udfald, da jo begge hylder det samme Princip, nemlig Despotismens og den uindskrænkede Plyndrings Princip.“

Nu, i 1925, er det Socialdemokratiet og de Radikale der er Regenten og de Konservative Prætendenten; men der vil hurtigt kunne foregaa en Ombytning af Rollerne, uden at der derfor sker nogen Forandring i den Grundvold hvorpaa vort Samfund er bygget. Nu er vi i hvert Tilfælde naaet saa vidt at vi har Beviser for at alle politiske Partier, fra Konservatisme til Socialisme, er Bærere af det samme Princip og stiler mod det samme Maal. I Rusland, Italien, Spanien saavel som i alle andre Lande har vi set at ethvert Parti, fra Kommunisme til Fascisme, der har erobret Magten, søger at beholde den, udvide Magtomraadet og udnytte det i Partiets og den for Tiden herskende Klasses Interesse. Stærkere Herrevælde, mere Undertrykkelse for Hoben og mindre Frihed for Individet er Slutresultatet allevegne, ligegyldigt hvilket Parti der har erobret Magten. Og det kan ikke være anderledes; thi de bestaaende Partier er bygget paa samme Princip: Centralisme, Faamandsvælde. Alle stræber de efter at føre Menneskeheden ind i et Statsfængsel. Skal dette Fængsel undgaas, maa Menneskene samles om et nyt, diametralt modsat Princip.

Ny Produktion vil slaa til Lyd for dette nye Princip, som klart er formuleret i Bladets Program: Fra Stat til Sogn, fra Lønarbejde til Samarbejde. Det betyder med andre Ord: Fra Centralisation til Decentralisation, fra Faamandsvælde til Føderalisme, fra Tvang til Frihed. Eller for at gøre det endnu mere anskueligt, man kan sige:

„Undertegnede tilhører *Partiet Petersen*. Det er et lille Parti, da det kun bestaar af et Medlem; men det er et godt Parti, for der er ingen Splittelse. Partiet søger ikke Tilgang, men det er villigt til og anser det for nødvendigt at samarbejde med ethvert Parti af samme Størrelse.“

Saaledes er det ny Parti, og et virkeligt Svælg adskiller det fra de gamle Partier.

Petersen.

Er Du en af dem som har Lov til at løbe fra Aaget? Der gives saa mange som kastede fra sig deres sidste Værdi, da de smøg deres Trældom af sig.

Nietzsche.

De gode Borgere om Ny Produktion.

I.

Harald Tandrup om Pæleormene.

Vi præsenterer i Dag en ny Medarbejder for vore Læsere. Ikke saadan at det er os der har bedt ham om at skrive for Ny Produktion; han har gjort det af sig selv, for lang Tid siden, og gjort det udmærket. Han hører nemlig til *de gode Borgere;* han kender dem. De er som Pæleorme der med uhyre Besvær har boret sig ind i en gammel Stolpe, hvor de sidder godt, uden at ane at de selv er med til at æde den over og vælte den. Paa den store Revolutions Tid hed Pæleormene: Hof, Adel og Gejstlighed; nu er Navnene andre, men Virksomheden er den samme omvæltende. Naar de en Gang pilles ud af Hullet og vi samles om deres Smuld, vil ingen være klar over hvad det egentlig var de borede løs efter; men Virkningen er synlig i den gamle Stolpe: den vil være faldefærdig. Og da vil selv de gode Borgere opdage, at „til det som er ved at falde skal man tilmed støde.“

Den Serie Artikler vi agter at bringe fra disse fortræffelige Medarbejdere begynder med et Citat af Forfatteren *Harald Tandrup's* enestaaende Bog: „Frimodige Ord til en fornem Herre“; den udkom anonymt i 1913 paa Nationale Forfatteres Forlag og burde findes i ethvert Hjem. Det røbedes hurtigt at „den fornemme Herre“ var *Peter Nansen;* men Bogen har en langt videre Adresse, den tager Sigte paa Berlingske Tidendes fornemme Herrer saa godt som paa Social-Demokratens — kort sagt, saadan skal der bores! Hr. Harald Tandrup skriver:

— — Saa er der *Folket,* aa Folket! Det brede, brave, hæderlige, hjærtensgode Folk som vi alle elsker, Folket som vi æder!

Jeg sagde *æder*, Højstærede!

For ligesom Deres Legeme er dannet af Stoffer taget fra det levende udenom, fra Dyr og Planter,

saaledes er Deres sociale Position, Deres Magt, Deres Anseelse skrabet sammen af Laan, Afkortninger, smaa Klip, her et Nap i en Lykke, hist en stjaalen Bid af en andens Mad.

Naar de kører langs Strandvejen i en magelig Vogn paa en varm Dag, naar De sidder køligt og behageligt, er der saa ikke en anden der maa svede? Der er Mennesker der maa sidde paa et Værksted for at sy Deres Støvler, andre der vasker Deres Skjorter, andre der rører i Deres Gryder.

Nuvel, De har skinnende Øjne og Løvens stolte Gang; Deres Hoved har Rejsning . . . det er sandt altsammen. Men hvorfor? Fordi man har fodret Dem med Kød, naar andre fik Kartofler . . . med Menneskers Lykke. De er et stort Træ, javel, men hvor mange smaa Skud er ikke kvalt i Skyggen af Deres Krone?

Jeg ved at De vil indrømme at andre har arbejdet for Dem; men De har *betalt* for det, vil De sige?

Hvorledes? — Med Penge! — Som De fik hvorfra? Aa, Kære, gentag aldrig den stygge Taskenspillerkunst, gør det ikke! Er det *Dem* værdigt at bruge Kneb?

De ser en sort Haand strakt ud imod Dem, og i denne Haand lægger De en ny skinnende Tokrone. Luk saa Haanden, siger De. Haanden lukker sig. Og, siger De, nu er Du altsaa sikker paa at Du har faaet en Tokrone? Haanden er sikker, den knuger saa Knoerne hvidner under Snavset. Se saa efter! siger De. Haanden aabner sig, slap, ulykkelig — Tokronen er borte. Gaven var et Bedrag. For Kapitalen er en Troldmand der forstaar at drage til sig saa hurtigt den giver bort. Den betaler, betaler, betaler, og bliver dog aldrig fattigere. De andre faar, faar, faar, og ejer dog aldrig noget.

Forstaa nu vel, min kære Herre, der er ingen der misunder Dem. Ingen vil tage Deres Bil, Deres Telefon, Deres Blade, Deres Teater, Deres glade Timer, Deres smukke Tøj. *Men i de sidste Slægtled har den stygge Mistanke rejst sig, at De snyder os.*

Man kommer ikke fremad i Trængsel.

Gammelt tysk Ord.

Læge Hans Torbøl om Lønarbejdets Forbandelse.

I 1904 udkom der fra I. C. F. Schous Boghandel, Torvegade 7, en Bog af den jydske Læge *Hans Torbøl:* „Paa almenmenneskelig Grund“. Det er et af de faa udmærkede Værker der har set Lyset iblandt os i dette Aarhundrede, og det er saa godt som ikke bleven anmeldt i Pressen. Dette vil man let kunne forstaa, naar man læser efterstaaende Citater af Bogen, som nu er begravet i Glemsel men altfor god til at blive liggende der. Hans Torbøl skriver:

„Nu gaar Udviklingen igen tilbage, og det synes da at den foreløbig vil standse ved *Sognet*, som den Institution der kommer Fortidens Stammefolk nærmest.“

Her er der altsaa en Mand som for over tyve Aar siden har forstaaet Mottoet: Fra Stat til Sogn! Og at han ogsaa har forstaaet Nødvendigheden af *ny Produktion*, viser følgende Citater:

„— Der er Mennesker af „Daglejertypen“, som ikke tager Hensyn til om det de foretager sig i og for sig er noget værd, men som kun arbejder for Løn.

Selv om Lønnen er fuldtud tilstrækkelig til at leve menneskeværdigt, er og bliver den dog ussel, fordi man ikke ser sin Gerning forbunden med nogen Hensigt eller noget Maal. . . Disse Mennesker spilder deres Liv med meningsløse Ting. . . Paa denne Vis bliver Folk tomme og indholdsløse. . . . Naar Mennesket ikke gennem sit Arbejde kan naa til Fred med sig selv, saa maa der sættes andre Værdier i Stedet. . . Og hvor Folk adspreder sig ved berusende og bedøvende Midler, kan disse komme til at tjene som en Art Sikkerhedsventil, idet de fremkalder fingerede Værdier, hvor der ingen er.

Det er nu en Gang saadan at et vist Arbejde maa der til før et Menneske kan føle sig tilfreds med Tilværelsen; hvis han ikke kan finde nogen Beskæftigelse som optager hans Tid og fylder hans Tanker, bilver det altfor kedeligt at leve.

Hvor der kræves Slid af et Menneske i den Grad at han Livet igennem maa „holde sig paa Pumperne“ for at skaffe det nødvendigste til sig og sine, der bliver det vanskeligt at naa op paa almenmenneskelig Grund. . . Og ethvert Fremskridt er baaret af Mennesker paa almenmenneskelig Grund.“

Lægen i Nørre Nebel skriver om sin Bog at den er „tilegnet ethvert tænkende Menneske“. Men længere hen i den staar der de triste Ord: „Et Kendetegn paa enhver banebrydende Retning som duer noget, er dette at den er forud for sin Tid.“ Saa han har formodentlig haft en Anelse om at Menneskene ikke var blevet tænkende endnu. Men det er da Gudskelov ogsaa en Snes Aar siden — det maa vel komme.

Indtægtsfordelingen er ikke afhængig af de økonomiske Kræfters frie Spil, men af politiske og sociale Magtforhold.

Nationaløkonomisk Tidsskrift.

Program-Mennesker.

I.

Punktet om Religionen.

Det bekendte Programpunkt at Religionen skal være en Privatsag, er ganske tankeløst formuleret, for til syvende og sidst er al Ting en Privatsag; intet kan afgøres andre Steder end i ens eget Indre, hvorfor da særlig fremhæve Religionen?

Men det er mindre vel betænkt ogsaa af en anden Grund. Det Parti som skilter med dette Programpunkt, sidder nemlig i Rigsdagen og bevilliger hvert Aar Millioner til Statskirken. Jamen saa er Religionen altsaa ikke en privat men en *offentlig* Sag?

Javist. Men man gør Regning med at saa langt tænker Partimedlemmerne ikke; Erfaringen viser at det er der ingen Fare for. De ledende Personer ved at de Menige ikke en Gang forstaar at læse Partipressen, hvor det nævnte Programpunkt hver Dag bliver tilsidesat ganske aabenlyst. Det er i det hele taget utroligt saa Folk der ikke gaar i Kirke, interesserer sig for hvad der foregaar i den; Arbejderpressen synes grebet af et ligefrem teologisk Raseri, der naaede det latterlige den Dag Partiet gjorde en Socialdemokrat til — Kirkeminister! Hvordan var det nu, skulde Religionen ikke være en Privatsag? Kære, det er jo bare noget Menigheden har faaet at løbe med; i Partiets Overklasse er der ikke en Sjæl der tror paa det. Saadan et Programpunkt er for de Enfoldige, for Vælgerne. Der fortælles at naar to Offerpræster i det gamle Rom mødtes efter at have forkyndt Folket en eller anden stor Sandhed, saa smilte de. Vær vis paa at naar Kirkeministeren mødes med en af Partipressens Redaktører, saa smiler de ogsaa.

Under denne tvetullede Religionspolitik er det gaaet saadan at hele Landet ligger i et eneste stort teologisk Spektakel. Det er Statens Ledelse man mærker her; thi alt hvad den rører ved synes at blive Virvar. Her er fuldt op af statsanerkendte Sekter, ja selv Kirkeministerens Menighed er delt i tre „Retninger" som ligger i Haarene paa hinanden. *Georg Brandes* har nylig stemplet det hele som Jødedom; næsten alle vore gamle Slægtsnavne er jødiske, siger han: Petersen, Povlsen, Hansen, Andreasen, Jacobsen og Matthisen er Apostelnavne, og en Mængde andre er ogsaa fra det hellige Land; jeg forekommer mig undertiden som den eneste Ikke-Jøde her i Landet, udbryder Brandes. Han har i alt Fald Ret i at kønt tager hverken vort religiøse Statsliv eller Privatliv sig ud.

Skal vi da ikke have Religion? Og skal Religionen ikke være en Privatsag?

Til det første svarer vi at Livet er bundløs Mystik, og deraf gror alle Slags Tro, som ret beset ikke er saa forskellige som de gerne vil give sig ud for *H. C. Andersen* saa rigtigt paa Forskellen; han fortæller et Sted i sine Erindringer, at en herlig Sommernat stod han paa Dækket af en Middelhavsdamper og stirrede betaget op i den uendelige Stjernevrimmel; han følte Trang til at meddele sig til nogen; han saa sig om og fik Øje paa en Araber i hvid Burnuskappe; H. C. Andersen gik hen til ham, pegede op og sagde det ene Ord:

— Allah!

Da løftede Araberen begge Arme mod Stjernehimlen og svarede med dyb Røst: Allah al ihlah!

Se disse to forstod hinanden, endda de ikke kendte hinandens Sprog. Men her hos os er der snart ikke to Præster der har dette inderlige Berøringspunkt. Og i Menighederne føler man sig som Troens Husarer i hver sit Regiment. I det herværende Regeringsblad har vi læst triumferende Artikler med Overskriften: „Socialdemokratisk Sejr ved Menighedsraadsvalg" (se Bladet for 5. Dec. 1923 m. fl. Datoer).

Statsreligion er aandelig Fattigdom krøbet i Uniform. Deri ligger Svaret paa det andet Spørgsmaal; selvfølgelig bør Religionen være en Privatsag. Kun at der er meget mere end Religionen som burde være det. Staten er Individets Forbandelse, sagde *Henrik Ibsen.*

Medens Told for de mere Velstaaende betyder formindsket Tilgang af Luksus og Fornøjelser, betyder det for de fattige Klasser formindsket Tilgang af Nødvendighedsartikler.

Herbert Spencer i „Lovgivernes Forbrydelse".

Det gaar aldrig!

Jo, Munken garanterer for os — —

I sin korte Levetid har *Ny Produktion* allerede mange Gange mødt den enfoldige Indvending som møder alt Nyt: Det gaar aldrig! Folk er som Bondekonen der for første Gang saa et Lokomotiv holde i Spidsen for en Række Vogne paa en Jernbanestation; hun hørte det puste og stønne, og hun sagde netop de Ord der falder saa nemt: Det gaar aldrig! Saa kørte Lokomotivet, det tog større og større Fart, og da de sidste Vogne suste forbi hende, udbrød hun: Det standser aldrig!

Det værste af al Ting er „de smaa Tanker". De begynder med: umuligt, og naar de opdager deres Fejltagelse, svimler det for dem, og de mener at det gaar i hvert Fald galt. Hos en Kioskdame fik Ny Produktion det morsomme Svar: „Det er ikke noget for vore Kunder." Maa vi i største Høflighed og uden mindste saarende Hensigt fortælle hende hvad en gejstlig Mand, en Munk, mente om den Ting for omtrent 700 Aar siden.

Han hed *Robert Bacon;* han var født 1214, døde 1294 og regnes for Krudtets Opfinder. Det er jo ikke alle der har opfundet Krudtet, og det kaster straks en vis Glans over den gamle engelske Munk. Han kan ikke have lignet ret mange af os; for der berettes om ham at han forudsaa „Skibe uden Roere, store Skibe der kan sejle styrede af en eneste Mand og hurtigere end om de var fulde af Roere.“ Modigt tænkt paa den Tid, ikke sandt? Men hør nu videre; Robert Bacon skrev, at der vilde komme „Vogne som ikke bliver trukne af Dyr men er konstruerede saa de kan bevæges *cum impetu inæstimabile,*“ siger han paa Latin, det er: med en uberegnelig Kraft. Men dristigst er hans Fremsyn hvor han taler om „Flyvemaskiner i hvis Midte en Mand kan sidde og dreje paa et Apparat ved hvis Hjælp kunstige Vinger pisker Luften som paa en flyvende Fugl.“

Bacon vilde aabenbart have grebet Ny Produktion med stor Fornøjelse, om han havde levet nu. Naa, vi klager ikke, der er mange der har gjort det. Maaske Kioskdamen en skønne Dag vil udbryde: Det standser aldrig!

Man maa hellere leve efter sin egen Lov, selv om den er mangelfuld, end efter andres Lov, selv om den er bedre.

Gl. indisk Digter.

Statens Spille- og Pantelaanerforretning.

Som bekendt — men desværre noget Folk aldrig tænker over — har Staten mange Jærn i Ilden. Den driver f. Eks. Forretning i Religion, og den har som Modsætning dertil ogsaa et Statslotteri. Man kan gaa i Kirke hos den, og man kan spille i Det Kongelige Danske Klasselotteri, til man bliver ligesaa fattig ved det som en Kirkerotte. Staten skal nemlig tjene nogle Millioner paa sine Lodsedler, og selvfølgelig maa Spillerne betale Millionerne; med andre Ord, Lotteriet giver altid Staten et stort Overskud, og Spillerne et *nøjagtigt* ligesaa stort Underskud. Det er dette man kalder at Vorherre har lagt sin Velsignelse i Forretningen.

Vi skal give nogle Oplysninger som viser at vi ikke overdriver. I Anledning af at en Gevinst paa 60.000 Kr. i sidste Trækning faldt paa en pantsat Seddel, er det nu kommet offentligt frem at gennemgaaende er over en Trediedel af det Kongeliges Lodsedler pantsatte og tilbringer omtrent hele deres Liv hos Pantelaanerne.

Nu maa man erindre at Staten er selv Pantelaaner, endda i stor Stil. Vi har Gudskelov ogsaa Det Kongelige Danske Assistenshus at falde tilbage paa. Foruden

---

Skibspræstens Oplevelser hos de Vilde.

Af Diderot (1713—1784).

(Forts.)

B: Ja jeg har; han hed Aoturu. Det første Land, han fik i Syne, tog han for de Rejsendes Fædreland; hvad enten de nu har narret ham med Hensyn til Rejsens Længde, eller han selv har ladet sig narre af den tilsyneladende ringe Afstand mellem Bredden af den Ø, hvor han boede, og det Sted, hvor Himlen syntes at støde op til Horisonten, — nok er det, han var aldeles uden Anelse om Jordens virkelige Udstrækning. Fællesbrugen af Kvinderne var i den Grad vokset fast i hans Bevidsthed, at han styrtede sig over den første europæiske Kvinde, han traf paa, og at han for ramme Alvor belavede sig paa at vise hende otaitisk Høflighed. Han kedede sig hos os. Da det otaitiske Alfabet hverken har noget b eller c, eller d, f, g, q, x, y, eller z, kunde han aldrig lære at tale Sprog, som for hans lidet bøjelige Organer frembød altfor mange nye besynderlige Lyde. Han sukkede uafladelig efter sit Fædreland, og det forbavser mig ikke. Bougainvilles Rejsebeskrivelse er den eneste, der har givet mig Svar om et andet Land end mit eget; indtil jeg læste hans Bog, troede jeg, at man aldrig kunde have det bedre end i sit Fædreland, en Tro, som jeg mente at dele med alle Jordens Beboere. Det skulde være Jordens naturlige Tiltrækningskraft, en Tiltrækning, der holder En fast ved de daglige Behageligheder, som man ikke er vis paa at kunne finde andre Steder.

A: Mener du virkelig, at Pariseren ikke tror, han trives lige saa godt af den italienske Kost som af den franske?

B: Ja vist gør jeg. Bougainville sendte Aoturu hjem igen efter først at have draget Omsorg for at betale Omkostningerne og sørget for hans Sikkerhed.

A: Hvor Aoturu bliver glad ved at gense sin Fader og Moder, sine Brødre og Søstre, sine Kærester og Landsmænd! Hvad mon han har fortalt dem om os?

B: Vistnok kun lidt, og det lidt har de næppe troet.

A: Hvorfor kun lidt?

B: Fordi han kun har forstaaet lidt, og fordi han ikke i sit Sprog kan finde Udtryk, der svarer til hans nye Forestillinger.

A: Og hvorfor vil man da ikke tro ham?

B: Nej, thi naar de sammenligner deres egen Levevis med vor, vil de hellere regne Aoturu for en Løgnhals end tro, at vi er saa splittendes gale.

A: Virkelig?

B: Ja jeg tvivler ikke om det; den Vildes Liv er saa usammensat, medens vore Samfund er indviklede Maskiner. Otaitieren er ikke langt fra Verdens Skabelse, men Europæeren er nærmere dens Alderdom. Den Afstand, der er mellem ham og os, er større end den mellem et nyfødt Barn og en udlevet Mand. Han forstaar ikke vore Skikke, vore Love, eller han ser i dem kun Hundreder af alle Slags Lænker og Hindringer, der alene kan vække Harme og Foragt hos den Skabning, i hvem Frihedsfølelsen er den stærkeste af alle Følelser.

Millionerne paa Spillet, tjener Staten ogsaa en hel Del paa Pantsætningen. Det vil igen sige hos fattige Mennesker; for tænk hvor Hovedmassen af Spillerne maa være fattige, naar f. Eks. en Pantelaaner paa Nørrebro, altsaa en Kollega til Staten, har liggende en Beholdning paa ca. 5.000 belaante Lodsedler, og der er „Specialister“ som ligger inde med omkring 10.000. Dertil kommer at der bringes mangen en god Dyne til baade den kongelige og de mindre kongelige Pantelaanere i Dagene forud for Fornyelsen.

Det er mærkeligt at der er saa faa Mennesker som forarges over denne Udplyndring. Men maaske kommer det af at baade Lotteriet og Pantelaanerforretningen staar paa Finansloven, ligesom Kirken, og er vedtagne af alle politiske Partier, fra Regeringsorganet til Kristeligt Dagblad; og saa tør man naturligvis ikke mukke. Det hele er jo lovligt, Kære. Eller som et gammelt Ord siger: Smaafolk risikerer altid at komme fra Dynen og i Halmen.

Sandheden kender ikke til noget Parti.

Breve til Ny Produktion.

(Der er indløbet en Del Breve til Ny Produktion indeholdende blandt andet Forespørgsler om hvordan Bladet stiller sig til et eller andet som interesserer Forespørgeren. Vi har ikke noget imod en saadan Korrespondance, for saa vidt man da ikke finder paa at spørge os om Ting der ogsaa gaar over vor Forstand).

*

— Hvordan stiller Ny Produktion sig til *Darwinismen*, som har en saa ivrig Forkæmper i *Johs. V. Jensen* men saarer mange Menneskers religiøse Følelser? *C. V. O.*

Svar: Om religiøse Følelser diskuterer vi aldrig her i Bladet; thi at Religionen er en Privatsag, er for os mere end en Frase. Vi bekæmper kun Statsreligionen, som alle politiske Partier for Tiden opretholder paa Finansloven, men som efter vor Mening er ødelæggende for al ærlig Religiøsitet.

Med Darwinismen er det en helt anden Sag; den kan vi tales ved om. En kendt Politiker, Socialdemokraten *Vilh. Rasmussen*, har opstillet følgende Dogme: „Mennesket er en Østabe af Skovmændenes Familie“. Det er forstaaeligt at Hr. Vilh. Rasmussen føler sig knyttet til denne Familie. Vi gør det ikke. Snarere er vi tilbøjelige til at mene at vi for vor Part *ikke* nedstammer fra Østaberne; men vi blander os naturligvis ikke i andres Familieforhold.

*

— Hvorfra har vi Talemaaden at Smedens Hest og Skomagerens Kone har de daarligste Sko?

Svar: Den er sikkert meget gammel; men hvor i dansk Litteratur den forekommer første Gang, ved vi ikke. Her tager vi gerne mod Belæring.

*

— Vil De skrive noget om *Georgismen!*

Svar: Ja. Det kommer ved Lejlighed. Der er jo for Resten noget der hedder Indsendere, og de er velkomne.

A: Tror du paa Historien om Otaitifolket?

B: Det er ingen „Historie“. Du vilde ikke tvivle om Bougainvilles Ærlighed, hvis Du kendte Efterskriften til hans Rejsebeskrivelse; den ligger her paa Bordet.

A: Vil Du laane mig den?

B: Nej, men vi kan jo gaa den igennem sammen, om Du ellers har Lyst.

A: Ja vist har jeg.

B: Naa, lad os saa springe Indledningen over og gaa lige løs paa det Farvel, som en af Øens Høvdinge bragte vore Rejsende. Det vil give Dig en Forestilling om de Menneskers Veltalenhed.

A: Hvordan kunde Bougainville forstaa Høvdingens Farvel, da det jo var paa et ubekendt Sprog?

B: Det skal Du faa opklaret senere. Hør nu efter, det er en gammel Mand, som taler.

II.

Den gamle Høvdings Farvel.

Han havde en talrig Familie. Ved Evropæernes Ankomst saa han overlegent paa dem uden at røbe hverken Forbavselse, Frygt eller Nysgerrighed. De forsøgte at gøre hans Bekendtskab; han vendte dem Ryggen og gik ind i sin Hytte. Hans Tavshed røbede kun altfor tydeligt hans Tanker; han var bekymret over den Sky, der her havde vist sig paa hans Fødeøs skønne Himmel. Da Indbyggerne ved Bougainvilles Afrejse strømmede skarevis til Strandbredden, hang sig fast i hans Klæder, trykkede hans Ledsagere ind til sig og græd, — da traadte den gamle Høvding frem med strænge Miner og talte saaledes:

— Ja, græd kun ulykkelige Otaitiere, græd. Men græd over disse onde og begærlige Menneskers Hidkomst og ikke over deres Bortdragen. Den Dag oprinder, da I vil kende dem bedre, thi en Dag vil de komme igen; i den ene Haand vil de have det Stykke Træ, som I ser bundet til denne Mands Bælte, i den anden vil de have det Jærn, der hænger ved hans Side, og de vil lænke Eder, dræbe Eder eller tvinge Eder til at tjene deres Laster. En Dag vil I komme til at trælle under dem, ligesaa fordærvede, ligesaa onde, ligesaa ulykkelige som dem. Men jeg ved Trøst: jeg nærmer mig mit Livs Ende, og jeg vil ikke komme til at skue den Ulykke, som jeg forkynder Eder. O Otaitiere! mine Venner! I har kun et Middel til at undgaa en skæbnetung Fremtid, men hellere vil jeg dø end raade Eder til det. Lad dem drage bort, lad dem leve.

Saa vendte han sig mod Bougainville og sagde:

— Men Du, Høvding for disse Røvere, der adlyder dig, fjærn snart dit Skib fra vor Kyst; vi er uskyldige, vi er lykkelige, og Du kan kun skade vor Lykke. Vi følger Naturens klare Stemme, men Du har søgt at udslette dens Præg af vore Sind. Her tilhører alt alle, men Du har prædiket for os en uforstaaelig Forskel mellem mit og dit. Vore Døtre og vore Hustruer ere fælles for os; Du har delt dem med os, og Du har tændt ukendte Lidenskaber i dem. De ere blevne afsindige i dine Arme, og Du er blevet vild i deres.

(Forts.)

Et Glimt ind i Sølen.

Paa en Restaurant i Byens Udkant sad et Selskab paa fire Personer. De to var Agenter, formodentlig i alt muligt; den tredie var Grosserer uden Specialitet, og den fjerde var Bagermester, men det var længe siden han sidst havde bagt et Brød. De drak Øl og Snaps og Whiskysjusser; de spiste Smørrebrød og *Fisk*; Bagermesteren var selv „Fisk“ (Offer) i dette Selskab. Velnærede og trivelige var de alle fire. Da Spiritus har en sjælden Evne til at stemme Tonerne højt, fik de tilfældigt tilstedeværende snart at vide at Bagermesteren var lokket til at underskrive en Slutseddel paa Køb af en Bil til 6.000 Kroner, som kun var de 3.200 værd. Og saa holdt man Fest; der var jo et rigeligt Overskud af „Dagens Arbejde“, og Bagermesteren fik endda Lov til at betale sin Part af Gildet.

Han sad og saa betænkelig ud til Trods for sin omtaagede Tilstand, og de andre gjorde sig lystige paa hans Bekostning; de havde jo Slutsedlen med hans Underskrift, saa der var ikke længer nogen Anledning til at spille Gentlemen. De spottende Bemærkninger til Bagermesteren blev mere og mere ligefremme i Forhold til Mængden af den indtagne Spiritus.

* * *

Her har vi et Øjeblikbillede af vor Samfundsorden, og et lille Glimt af Vanvidet i det økonomiske System! Lad os derfor, før vi gaar videre, undersøge denne Histories Bestanddele; maaske kan vi lære noget deraf. De materielle Dele i den er følgende: En Bil, Gummi, Fisk, Agenter, en Grosserer, en Bagermester og Brød. Der er forskellige Slags Spiritus og forædte, svulmende Menneskemaver.

Bilen, Gummien. Fisken, Brødet og Spiritusen vilde kunne give Stof til en sandfærdig Beretning om Arbejdet med at fremskaffe alle disse Ting; Geniers Tankearbejde, Proletarers haarde Slid, den nulevende Slægts og dens Forfædres Kraft og Stræben ligger gemt i disse Bestanddele; brasilianske Plantagearbejdere, Grubearbejdere, Bønder, Fiskere, Søfolk, Transportarbejdere og mange andre har direkte og indirekte været med til at skabe det altsammen. De eneste der ikke har haft noget med de nævnte Produkters Fremstilling at gøre er Agenterne, Grossereren og Bagermesteren. Og dog har de høstet rigelig Profit. De Tusinder af Mennesker der har deltaget i Frembringelsen af denne Histories materielle Bestanddele, har maattet slide haardt i det for et Vederlag der kun har givet et karrigt Brød for Dagen. Agenterne og Grossereren fik Lediggang og Luksus ud af det, skønt deres eneste Indsats var at drikke Bagermesteren fuld, og deres samlede Fortjeneste for en Dag blev lige saa stor som mangen Arbejders Aarsløn. Bagermesteren fik Bilen, om ogsaa i dyre Penge. Hvad har han da bestilt? Selv havde han ikke bagt Brødet, det havde Svendene besørget, men han havde sat Prisen og Vægten paa det. Der faldt ogsaa drøje Bemærkninger om „en Tyveknægt“ der tjente for meget paa Hvederne. Men de andre havde kunnet spare paa Ordene; de tog jo selv deres Part af Undervægten. Hæleren er ikke bedre end Stjæleren.

* * *

Skal vi da rette vort Had mod de tykke Maver? Ingenlunde. De fortjener utvivlsomt vor Foragt, men ogsaa vor Medlidenhed; thi disse Mennesker er ulykkelige Ofre for et System der allerede har idømt dem den haardeste Straf. Thi Konsumering af Spiritus, Mavens Overfyldning med Mad og Drikke i Forbindelse med Lediggang nedbryder Helbredet og har moralsk Forfald som Følgesvend. De tykke Maver er det sikre Tegn paa en for tidlig Død; mellem det at et Menneske straks bliver mærket af Livet eller at Dommen her bliver udsat en Tid, er der samme Forskel som mellem det at den ene Forbryder bliver henrettet i 30 Aars Alderen og en anden i en Alder af 60.

* * *

Vi maa ikke glemme Slutningen paa Historien. Bagermesteren blev pludselig vred over de andres frække Bemærkninger og stak en lasket Næve i Synet paa en af Agenterne. Der blev Slagsmaal og Panik. Borde væltedes, Glas og Ruder splintredes; Blodet flød af Tjenere og Gæster, Politibil kom tilstede . . . kort Tid efter var der et lille Efterspil med Domstol og Fængsel, og der blev Arbejde for Snedker og Glarmester.

Her kan vi godt slutte af. Det er kun et lille Glimt af Virvaret i vor saakaldte Samfundsorden med dets uhyre Spild af Kræfter. Mange Mennesker og Institutioner har til Opgave at holde Virvaret vedlige, og andre er beskæftigede med at reparere de Skader som det medfører. I Fordelingen af Arbejdets Frugter faar de Menesker der laver Arbejdet for lidt, og de der intet yder faar for meget, men ingen af Parterne er lykkelige. Alle lider, hver paa sin Maade, paa Grund af Planløsheden i Produktion og Fordeling. Men Størsteparten kan ikke se Aarsagen til Menneskenes mange Lidelser, og de stritter imod enhver Forandring. At overvinde denne Modstand er det første Skridt hen imod det forjættede Land som Mennesker har drømt om at genvinde, lige siden de blev fordrevne fra Edens Have.

A. V. L.

De politiske Partier rekruteres blandt dem der har Appetit, ikke blandt dem der har Værdi.

Gustav Frødings Vise om Morialandet.

De sorte Morianer,
de gaar med ingen Ting,
i Næsen blot en Ring;
de spotter mine Vaner,
de sorte Afrikaner
som kaldes Morianer.

Jeg viste dem min gamle Luth,
da lo de sorte Mænd;
jeg sagde: „Det er herligt
at spille op paa den.“
Men straks de af den lavede
en Ting hvormed de gravede.

De sagde: „Daarlig Spade
de Hvide have maa.“
Saa fandt de frem min Støvleknægt
og satte Strenge paa,
og sagde: „Lav os nu Musik
paa denne Neger-Mekanik.“

Min Luth de tog og graved ned;
jeg savned den saa smaat.
Nu spiller jeg paa Støvleknægt
og spiller ganske godt;
jeg har de samme Vaner
som de sorte Morianer.

Denne unge Mand har jeg indrømmet den mest ubegrænsede Ytringsfrihed. Han tænker som jeg.

Stauning til Marinus Kristensen (frit efter Joh. Holbek).

Produktions-Barometret.

Der eksisterer en Lov af 1920 „om Gasrørs Nedlæggelse i Sønderjylland“. Hvis nogen ikke vil tro det, saa lad ham spørge sig for i Rigsdagen.

En anden Latterlighed fra samme Værksted er, at den nuværende Justitsminister *K. K. Steincke* en Gang har udarbejdet et Forsørgelses Lovforslag paa — 335 Paragrafer! Men det latterligste er at der er ingen som ler; den Slags er vi nemlig oplærte til at tage alvorligt. Men Produktionen gaar jo rigtignok ogsaa derefter.

* * *

Socialdemokraten Nationalbankdirektør *Jacob Lindberg* har skrevet følgende:

„For Driftsherreklassen i et kapitalistisk Samfund er der intet der skaber saa gode Betingelser for Fortjeneste som Ødelæggelse i størst muligt Omfang af Produktionsmidler og Vareorraad. Jo flere Skibe der torpederedes under Krigen, jo mere tjente Skibsrederne. Jo flere Varer der lagdes øde paa Krigsskuepladsen, jo mere tjente Handlende og Fabrikanter.“

Jamen hvor kan da en Mand der mener dette sidde som Nationalbankdirektør i et kapitalistisk Samfund? Gi'r han Pokker i sin egen Overbevisning, eller hvordan?

* * *

Den tyske Storfabrikant og Politiker *Rathenau*, der blev myrdet efter Verdenskrigen, har fældet denne Dom over det nuværende Samfundsmaskineri:

„Hele vor Produktionsproces er barnlig og primitiv og overladt til Lune, Tilfældigheder og Egennytte. Det er en Forblindelse naar et Folk hellere sulter end ændrer sine Arbejdsmetoder.“

Efter sin tragiske Død blev Rathenau regnet for et af sin Tids bedste Hoveder. Der var nemlig ingen der tog mindste Hensyn til hvad han sagde.

Vi gaar Tider i Møde, hvor enhver kommer til at hjælpe sig selv.

(Hørt paa den kgl. Skydebane).

Den røde Fane.

Det er den gamle franske Rigsfane, som under Revolutionen i 1789 blev sat op imod Kongedømmets Liljebanner og gjort til Symbol for den nye Bevægelse. Der blev iøvrigt den Gang lavet et Kompromis mellem Kongedømmet og Byen Paris som Repræsentant for Revolutionen, idet man, efter at have hentet Ludvig den Sejstende ind fra Versailles Slottet, vedtog at Nationens Fane skulde være Tricoloren, det er: den Trefarvede; den hvide Farve er Kongedømmets og den røde og blaa de gamle Farver for Paris. Fra Revolutionstiden stammer endelig den sorte Fane, som den Dag i Dag er de yderliggaaende franske Partiers Banner. Det var *Louis Pio* som indførte den røde Fane her i Landet.

Ny Produktion.

Redaktion: Lille Marstrandsvej 3, 3. Sal. Ø.
Ekspedition: Fredericiagade 53. K.

Abonnementspriser: Pr. Kvartal Kr. 1,75.
„ Halvaar „ 3,50.
„ Aar „ 7,00.

Faas hos Bladhandlere og i Kiosker.
Abonnement kan tegnes paa alle Postkontorer.

Emil Kristensens Bogtrykkeri, Sct. Pederstræde 27, København.